

Va néixer a Lauingen, Suàbia, del llinatge dels Bollstat, però molt aviat va abandonar Alemanya, per anar a estudiar a Pàdua. Va tenir a Tomàs d'Aquino per deixeble i amic i amb ell va tornar a Colònia per establir la casa d'estudis dominicana. Va ser provincial de Germània i bisbe de Ratisbona. Des de l'episcopat va treballar àrduament per la pau entre pobles i ciutats. Recorria la seva diòcesi com a un pobre monjo per la qual cosa la gent el va anomenar «el bisbe de les espadenyas». De nou a Paris, el 1277, va defensar les opinions de Tomàs, que havia mort tres anys abans, i sempre va plorar al deixeble predilecte. Va morir a Colònia el 1280. El seu nom: Albert; l'epítet: El Gran; el seu títol: Doctor Universalis. Avui, malgrat els set segles que ens separen d'ell, la seva figura pren redoblada vigència.

En efecte, els biògrafs coincideixen en afirmar que Sant Albert El Gran va ser un home d'amplis interessos i simpaties intel·lectuals. Així va tenir una gran dedicació per les ciències físiques. Les seves obres *De Vegetalibus* i *De Animalibus*, presenten els resultats de les seves pròpies observacions, al costat de les idees d'escriptors anteriors. Les seves especulacions geogràfiques són, amb freqüència, molt sensates: per exemple, en oposició a la idea que circulava en el seu temps de què la terra al sud de l'equador era inhabitable, ell afirmava que el contrari era probablement veritable, encara que el fred dels pols pogués ser tan excessiu que no permetés la vida.

A més, Albert dedicava llargues hores al laboratori. A partir de l'experimentació aspirava a esbrinar el misteri de la generació de les roques, del creixement de les plantes -de les quals va arribar a classificar més de tres mil espècies europees- o del vol de les aus.

Va compondre paràfrasi o comentaris a moltes de les obres lògiques, físiques i ètiques d'Aristòtil, amb afany de fer-ho intel·ligible als llatins i distanciant-se, alhora dels seus plantejaments, amb la qual cosa deixa traslluir les seves pròpies idees.

Però potser el més notable de la personalitat d'Albert El Gran és la claredat de la distinció entre els mètodes de les diverses ciències que va conrear. En efecte, per a les seves obres físiques, botàniques o geogràfiques, es va moure en el rigor científic del seu temps, basant-se com dèiem en l'experimentació pròpia i il·luminant-se amb els avenços de la seva època. Però a l'hora d'emprendre "segones reflexions" tenia perfectament clar que el mètode filosòfic i el mètode teològic eren diferents del mètode de les ciències experimentals. Afinant més, distingia entre la teologia que pren per base les dades de la revelació i la filosofia en els seus diferents camps, que és obra de la raó natural sola. Així, mentre aquesta tracta de Déu com a primer Ésser, la teologia tracta de Déu com a conegut per la fe. A més, el filòsof opera sota la influència de la llum general de la raó, mentre que el teòleg opera a la llum sobrenatural de la fe a través de la qual rep i escruta els dogmes revelats.

Per una part, és notable en Albert el seu esperit de curiositat sensata i la seva confiança en l'observació i l'experiment que el diferenciaven de tants escolàstics posteriors, i per altra part, la clarividència del seu discurs sobre Déu, on es subratlla

que transcendeia tots els nostres conceptes i tots els noms que prediquem d'Ell. Per tot això, es pot afirmar que no hi ha barreja ni confusió entre natural i sobrenatural, ni en quant al mètode, ni en quant a les conclusions que, amb rigor, es deriven d'ell: fuig de tota univocitat. I són aquesta claredat i aquesta distinció les que situen el mestre en un punt destacat de la història de la ciència, de la filosofia i de la teologia, i doten la seva figura d'una actualitat pujant.

És sabut que avui (encara que en el seu si no manquin veus temptades de barrejar confusament el sobrenatural i el natural), la mateixa església catòlica ha rectificat errors pretèrits a l'hora d'immiscir-se des del terreny teològic en el camp científic. Tindran també els científics la humilitat d'acceptar els límits justos de la raó i de reconèixer la seva pròpia contingència, màxim quan la realitat és anterior a la raó? Renunciaran a pretendre donar, vanament, explicacions globals o últimes, des dels seus mètodes parcials i des de les seves conclusions sempre ancorades en la provisionalitat? Tant de bo la figura del «Doctor Universal» sigui exemple preclar per a uns i per als altres.

Jayme Aymar

Si utilitza aquest document li demanem inclogui la nostra referència amb les següents dades:

Universitas Albertiana Interdisciplinar
www.albertiana.org

Document publicat inicialment en castellà per
© Revista RE Castellano.
Número VII, Septiembre 1988. ISSN: 1135-2698